

Working papers in Demography and Rural Studies
Forskningsrapporter i demografi och landsbygdsforskning

1 2010

www.abo.fi/ruralpublications

"Bra drag under galoscherna!"

Demografiska och ekonomiska förändringar i Närpes 1995-2006,
med en bedömning av de närmaste framtidsutsikterna

Fjalar Finnäs

Erland Eklund

Åbo Akademi

Forskningsrapporter i demografi och landsbygdsforskning är en nätpublicationsserie som ges ut vid socialvetenskapliga institutionen vid Åbo Akademi. Avsikten är att serien skall fungera som ett enkelt redskap och direkt länk mellan forskarna och en publik bestående av såväl andra forskare som en samhällsintresserad allmänhet. I serien presenteras därför ofta resultat från pågående forskning - också resultat av preliminär karaktär såsom beställda utredningar, förundersökningar, forskningsplaner och s.k. kongress papers. Under år 2010 kommer även några rapporter från tidigare år att läggas ut. Också kandidat- och magisteravhandlingar av allmänt intresse kan komma ifråga. Många rapporter områdetas senare för att publiceras i peer review tidskrifter eller böcker. Seriens namn är på engelska Working Papers in Demography and Rural Studies, vilket väl beskriver seriens inriktning.

Rapporterna föreligger i pdf format och kan laddas ner på vilken som helst dator utrustad med ett PDF Reader program. Enskilda rapporter kommer även att utges i tryckt format men huvudregeln är att användaren laddar ner önskad rapport från nätet. Redaktörer för serien 2010 är Erland Eklund och Fjalar Finnäs. Förfrågningar och kommentarer kan skickas till ruralpublications@abo.fi

Åbo Akademi
Socialvetenskapliga institutionen
PB 311
65101 VASA

Working papers in Demography and Rural Studies
Forskningsrapporter i demografi och landsbygdsforskning

Åbo Akademi

I/2010

"Bra drag under galosherna!"

Demografiska och ekonomiska förändringar i Närpes 1995-2006, med
en bedömning av de närmaste framtidsutsikterna

Åbo Akademi

ISBN 978-952-12-2510-9

ISSN (online) 1798-6834

ISSN (print) 1798-6826

Vasa 2010
Åbo Akademi

Förord

Stadsdirektör Gustav Skuthälla kontaktade i oktober 2006 Fjalar Finnäs vid Åbo Akademi i Vasa med en förfrågan om han skulle kunna göra en aktuell demografisk analys av befolkningsutvecklingen i Närpes stad. Bakgrunden var att kommunens ledning inför kommun- och servicestrukturreformen önskade få en tydligare bild av de allra senaste årens förändringar så att den handlingsplan som reformen förutsätter skulle kunna skrivas utgående från en mera adekvat demografisk analys än den som föreligger i statistikcentralens befolkningsprognos. Eftersom den framtida befolkningsutvecklingen i högsta grad är beroende av den ekonomiska utvecklingen och förändringar på arbetsmarknaden föreslog Finnäs att man samtidigt skulle göra en kompletterande utredning där de ekonomiska framtidsutsikterna skulle stå i fokus. Erland Eklund vidtalades att stå för denna del av utredningen, som bygger på nyckelpersonintervjuer med ledande tjänstemän och kvinnor i stadens förvaltning, direktörer för kommunens största företag, arbetskraftsmyndigheten samt näringslivsorganisationer.

Avsikten var att rapporten i huvuddrag skulle vara klar redan före julen 2006. På grund av oförutsedda händelser kunde det slutliga manuskriptet presenteras för stadens ledningsgrupp först den 2 februari 2007. Uppskovet gjorde det möjligt att komplettera det statistiska materialet på några punkter, framför allt så att uppgifter om befolkningshändelserna år 2006 kommit med i rapporten och så att åldersstrukturen i de olika byarna vid utgången av år 2005 (enligt postnummer) finns med.

Uppdraget att göra denna utredning har varit mycket stimulerande och gett oss som forskare en väldigt fin möjlighet att föra dialog med initierade mäniskor om pågående processer i södra kustösterbottens "kärnlandsbygd". Vi vill tacka alla som ställt upp vid intervjuer och samtal och hoppas att den här rapporten kan tjäna utgångspunkt för framtida dialoger mellan forskare vid Åbo Akademi i Vasa och folk och beslutsfattare runt omkring i Österbotten.

Vasa den 8 mars 2007

Fjalar Finnäs
professor i demografi

Erland Eklund
professor i landsbygdsforskning

Innehåll

Fjalar Finnäs:

Befolkningen i Närpes ur ett demografiskt perspektiv	1
Historisk tillbakablick	1
Framtidsutsikterna	2
Figurer:	
1. Åldersstrukturen i Närpes 1950, 1970 och 2005	5
2. Födda och döda i Närpes 1980-2005	6
3. Inrikes in- och utflyttade, samt nettoeffekten av in- och utrikes omflyttning 1980-2005	7
4. Antalet finskspråkiga, samt personer med främmande språk 1990-2005	8

Tabeller:

1. Befolkningsrörelsen 1980-2006	9
2. Befolkningen efter språk 1990-2005	10
3. Befolkningsframskrivning för Närpes 2005-2030	11
Bilaga. Effekten av geografisk omflyttning och dödlighet	16

Erland Eklund:

Näringsliv och arbetsmarknad i Närpes	18
Arbetsplatser och sysselsättning i Närpes 1995 – 2004	18
Strukturomvandlingen i jordbruket och växthusnäringen	22
Den offentliga sektorn – pensioneringar och rekryteringsbehov	26
Näringslivet, arbetsplatserna och framtidsutsikterna	27
Tabeller:	

1. Arbetsplatser efter näringsren i Närpes 1995, 2000 och 2004 samt förändringar 1995-2004 och 2000-2004 i procent samt i absoluta tal	18
2. Sysselsatta efter näringsgren 1995, 2000 och 2004 samt förändringar 1995-2004 samt 2000-2004 i procent samt i absoluta tal	20
3. Mäns och kvinnors fördelning på näringsgren 1995 och 2004	21
4. Antalet jordbrukslägenheter i Närpes fördelade enl. produktionsinriktning år 1995 och 2005 samt antalet jordbrukare enl. produktionsinriktning år 2005	22

Fjalar Finnäs:

Befolkningen i Närpes ur ett demografiskt perspektiv

Historisk tillbakablick

Ånda sedan nuvarande Närpes bildades år 1973 har befolkningen minskat kännbart. År 1975 uppgick befolkningen till 11 055 personer, men redan under det första decenniet fram till år 1985 minskade befolkningen med 335 personer. Minskningsstakten har dessutom tilltagit, ty under följande årtionde uppgick nedgången till 486 och därefter till 771 personer vilket innebär att befolkningen vid utgången av år 2005 var nere på 9 463 personer. Enligt de prognoserna som Statistikcentralen publicerat skulle trenden fortsätta med en ökad minskning på nästan 1 000 personer fram till år 2015.

Vad beror denna befolkningsminskning på, och vilka är möjligheterna att påverka utvecklingen? Jag skall här försöka ge en kort beskrivning av utvecklingen och förutsättningarna ur ett demografiskt perspektiv.

För att förstå denna utveckling bör man inse att åldersstrukturen i mitten av 1970-talet var starkt påverkad av den omfattande bortflyttning både i form av emigration och till andra delar av landet som hade skett under de föregående årtiondena. År 1950 hade de tre primärgemenskaperna som bildade Närpes en total befolkning på 13 600 personer med en bredbasig ålderspyramid. Fram till år 1970 minskade befolkningen till drygt 10 500 och bortflyttningen var främst koncentrerad till de årsklasser som var födda under 1930-talet eller senare. Då fruktsamheten dessutom i Närpes, liksom i landet i övrigt, sjönk innebar det att tyngdpunkten hos den kvarvarande befolkningen försköts uppåt i åldrarna. Medan andelen personer över 65 år i landet som helhet år 1980 uppgick till 12 % var andelen i Närpes drygt 19 %. Närpes placerade sig då på ca 60 plats av landets alla kommuner vid en rangordning efter andelen åldringar. Ett kännetecknande drag är att alla kommuner som hade större andel pensionärer var klart mindre än Närpes. Till en viss del förklaras den höga andelen åldringar i Närpes givetvis också av att staden hör till de delar av landet där befolkningen lever allra längst.

Utgångsläget var således inte gynnsamt med tanke på en befolkningstillväxt eller ens ett bibehållet befolkningstal. År 1980 var födelseöverskottet en person, men därefter har staden årligen redovisat ett underskott av den s.k. naturliga tillväxten. Att antalet födda inte räckt till för att kompensera antalet dödsfall beror i högre grad på

ålderstrukturen är en speciellt låg fruktsamhet. Det har dessutom funnits allt färre kvinnor i fruktsam ålder som kunnat föda barn. Även om det årliga antalet döda hållits på nästan oförändrad nivå, har födelseunderskottet därfor blivit allt större. Det totala födelseunderskottet sedan år 1980 uppgår till 958 personer, och enbart under de senaste fem åren¹ till 248.

I förhållande till övriga delar av landet har flyttningensnettot, med undantag för några få år, varit negativt. Totalt sett är detta underskott likväld klart mindre än födelseunderskottet eller 680 personer för perioden som helhet och 161 under de senaste fem åren.

Det saknas exakta uppgifter om emigrationsförlusterna under tidigare perioder, men det är uppenbart att detta inte varit någon avgörande negativ faktor under det senaste kvartsseklet. Inledningsvis förekom uppenbarligen en viss återvandring från Sverige, och under senare tider har invandring av personer med främmande språk tilltagit. Detta innebär att för perioden som helhet upptäcks staden ett totalt överskott på 255 personer och enbart under de senaste fem åren hela 100.

Så tillvida inverkar den geografiska omflyttningen mera negativt på utvecklingen än enbart som den direkta förlusten, ty den påverkar fortsättningsvis åldersstrukturen negativt. Det är framförallt bland unga vuxna som det sker bortflyttning. I någon mån kompenseras detta av inflyttning i lite högre åldrar. Eftersom en del av inflyttarna uppenbarligen har medföljande barn har det som regel också kommit ett (marginellt) tillskott i de yngsta åldrarna.

Även om bortflyttningen eller effekterna på åldersstrukturen under de senaste åren inte varit särskilt omfattande har förgubbeningen fortsatt. Medan knappt 16 % av befolkningen i dagens läge är över 65 år i landet som helhet är motsvarande andel i Närpes nästan en fjärdedel, och staden har klättrat ytterligare uppåt i listan över de mest förgubbe kommunerna i landet. Ser man på andelen över 75 år återfinns Närpes på 21 plats och i fråga om de allra äldsta eller över 85 år på en elfte plats.

Framtidsutsikterna

Givet det utgångsläge som dagens åldersstruktur innebär, verkar en fortsatt befolkningsminskning oundviklig. Beträffande den tillgängliga prognos som Statistikcentralen uppgjort kan det vara skäl att notera vissa fakta, som innebär att

¹ Avser åren 2001-2005, uppgifterna för år 2006 är ännu preliminära

minskningen ändå inte behöver bli fullt så omfattande som beräkningarna ger vid handen.

Statistikcentralens prognosar bygger på befolkningsstrukturen år 2003 samt antaganden om de tre komponenter som kan påverka den framtida utvecklingen. Fruktsamheten antas förbli på den aktuella nivån, dödlighetsutvecklingen med förlängd livslängd antas fortsätta enligt tidigare trend och omfattningen och riktningen av den geografiska omflyttningen antas vara som under perioden 2001-03. Beträffande dödligheten beaktas de regionala olikheterna så tillvida att landet delats in i tre regioner. Beräkningarna bygger således inte på expлицita överväganden om hur den framtida omflyttningen kommer att utvecklas, och detta innebär att de inte bör betraktas som regelrätta förutsägelser om befolkningsutvecklingen. De utgör snarare en illustration av hur utvecklingen blir om den geografiska rörligheten förblir oförändrad. För Närvägs del gäller att flyttningsnettot under de år som ligger till grund för framskrivningen var lite negativare än normalt. Den verkliga dödlighetsnivån torde också vara något lägre än vad man räknat med. Detta förklarar till en viss del att framskrivningarna 'förutspår' en så kraftig minskning. Redan för år 2005 ligger det faktiska befolkningstalet drygt 100 personer över det prognostiserade.

Jag har gjort en likartad framskrivning som statistikcentralen men med utgångspunkt i befolkningen år 2005 samt de sammantagna förändringarna av årsklassernas storlek under perioden 2001-05. Beräkningarna bygger implicit på att flyttningsbeteendet i olika åldrar skall vara oförändrat medan dödsriskerna fortsättningsvis går ned. Även dessa beräkningar indikerar en betydande befolkningsminskning, men dock mindre än den officiella prognosen. Enligt dessa beräkningar skulle befolkningen minska med drygt 600 personer fram till år 2015, vilket alltså skall jämföras med statistikcentralens antagande om en minskning på nästan 1000 personer. Trots detta kommer antalet pensionärer (över 65 år) sannolikt att öka med omkring 300 personer. Det är likväl skäl att notera att ökningen i främsta hand sker bland de yngsta pensionärerna, ty antalet personer över 75 år kan sannolikt förbli nästan oförändrat.

De största årskullarna är i dagens läge i 60 års åldern, och ju närmare år 2020 vi kommer desto mera kommer antalet personer i de allra högsta åldrarna att öka. Jämfört med dagens läge kan antalet över 75 år öka med närmare 300 personer eller drygt en femtedel fram till år 2025, förutsatt att livslängden ökar i samma takt som hittills.

Hur realistiska är då dessa framskrivningar?

Beträffande födslarna kan man konstatera att det knappast finns något som talar för en dramatisk förändring av själva fruktsamheten. Detta innebär att utvecklingen av antalet födslar i främsta hand beror på hur antalet kvinnor i fruktsam ålder utvecklas. Ifall effekten av den geografiska omflyttningen förblir som hittills är det uppenbart att antalet kvinnor som kan föda barn inte kommer att öka.

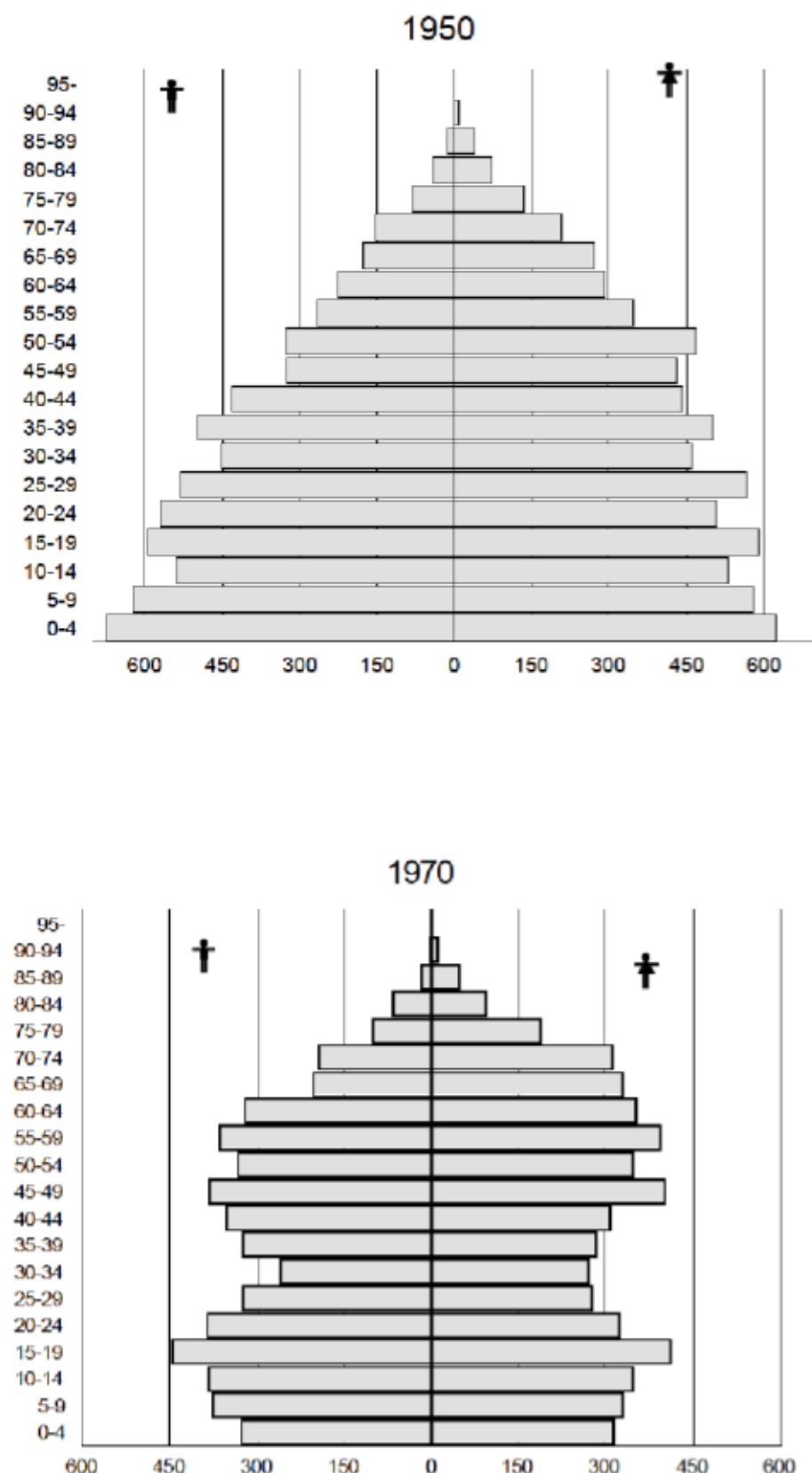
Det avgörande i detta avseende skulle således vara att det sker förändringar ifråga om omflyttning. Det är samtidigt den faktor som är svårast att bedöma. Så tillvida kunde man eventuellt förvänta sig ett förändrat beteende att de årsklasser som under de närmaste åren lämnar arbetslivet är större än de som träder in. Förutsatt att arbetsplatserna finns kvar och återbesätts kommer det således att uppstå ett behov för en ökad inflyttning. Med tanke på behovet av utbildning och utbudet av utbildningsplatser på hemorten är det i alla händelser realistiskt att räkna med att en betydande del av ungdomarna åtminstone i något skede finns på annan ort, och trenden har varit att studerandena i hög grad skriver sig på studieorten.

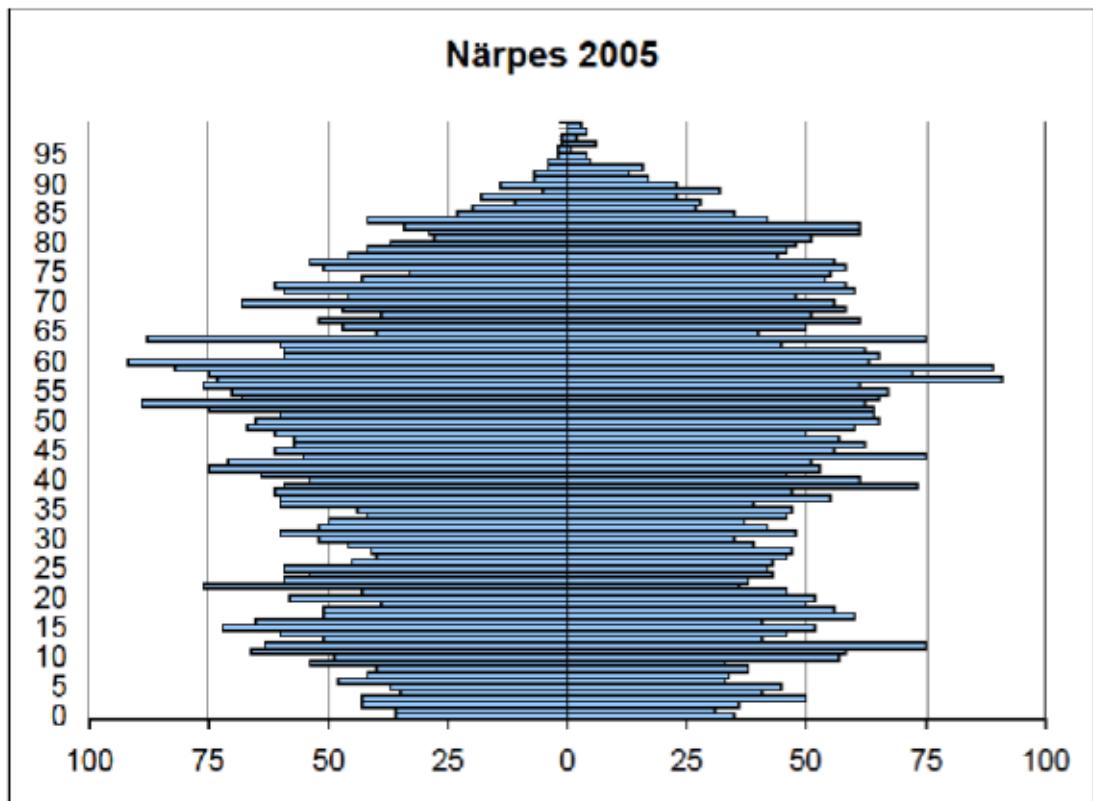
En svensk ort som Närpes har svårt att locka till sig finskspråkiga personer. Detta märks också i att antalet finskspråkiga faktiskt har gått ned under de senaste åren. Många finskspråkiga som arbetar inom industrierna i Närpes pendlar in från de finska grannkommunerna. Huruvida det kan ske förändringar i detta avseende är en fråga som inte kan bedömas utgående från enbart demografiska fakta.

Närpes har en förhållandevis lång erfarenhet av flyktingmottagning, men en stor del av flyktingarna har flyttat bort till andra delar av landet varför effekten på befolkningstalet hittills varit förhållandevis liten. Under de allra senaste åren har dock arbetskraftsinvandringen från europeiska länder ökat. Enligt de preliminära uppgifterna verkar flyttningsoverskottet för år 2006 att uppgå till 82 personer.

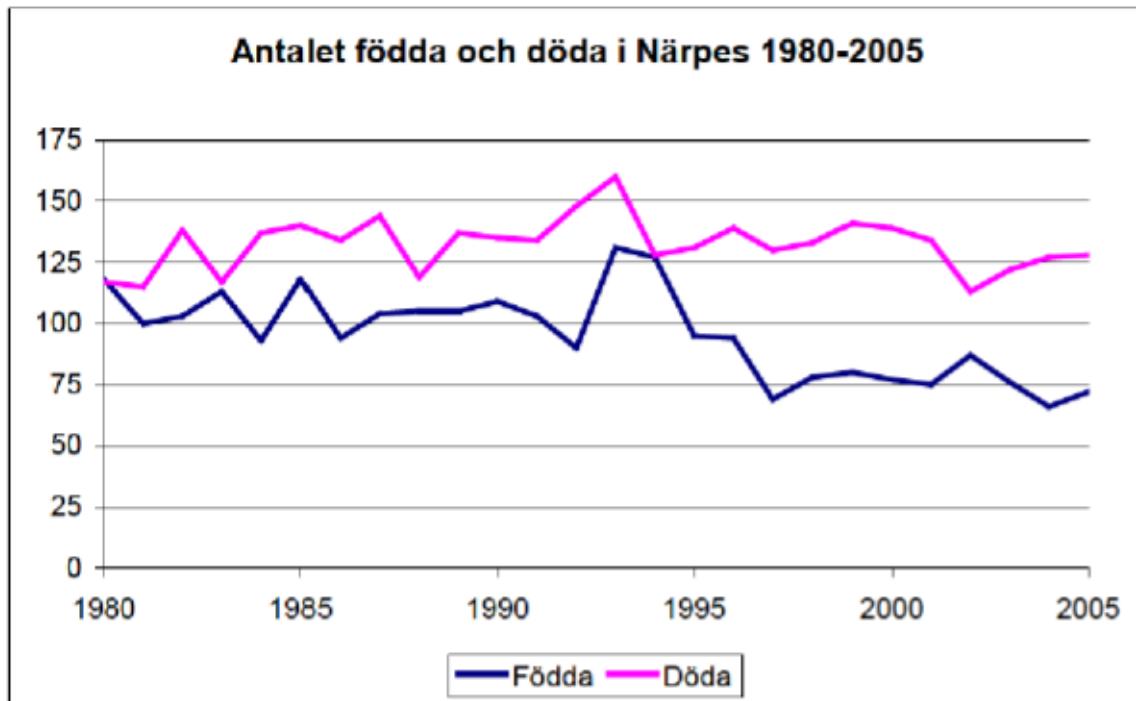
Detaljerade uppgifter om befolkningens härkomst saknas, men det som är tydligt är att antalet personer med främmande språk har ökat märkbart under de allra senaste åren. Vid utgången av år 2005 uppgick de till 274 personer eller knappt tre procent av hela befolkningen. Eftersom de inflyttade som regel är unga är deras betydelse i de aktiva åldersklasserna avsevärt större. Redan år 2004 utgjorde kvinnor med främmande språk sju procent av kvinnorna i 30 års åldern. Bland männen var motsvarande andel ungefär fem procent. Detta innebär också att effekten på antalet födda och antalet barn är större än vad den totala andelen kunde ge anledning att tro. Att inflyttningen från utlandet skulle bli så omfattande att den helt skulle kunna "reparera" dagens åldersfördelning är dock svårt att tro.

Figur 1. Åldersstrukturen i Närpes 1950, 1970 och 2005.

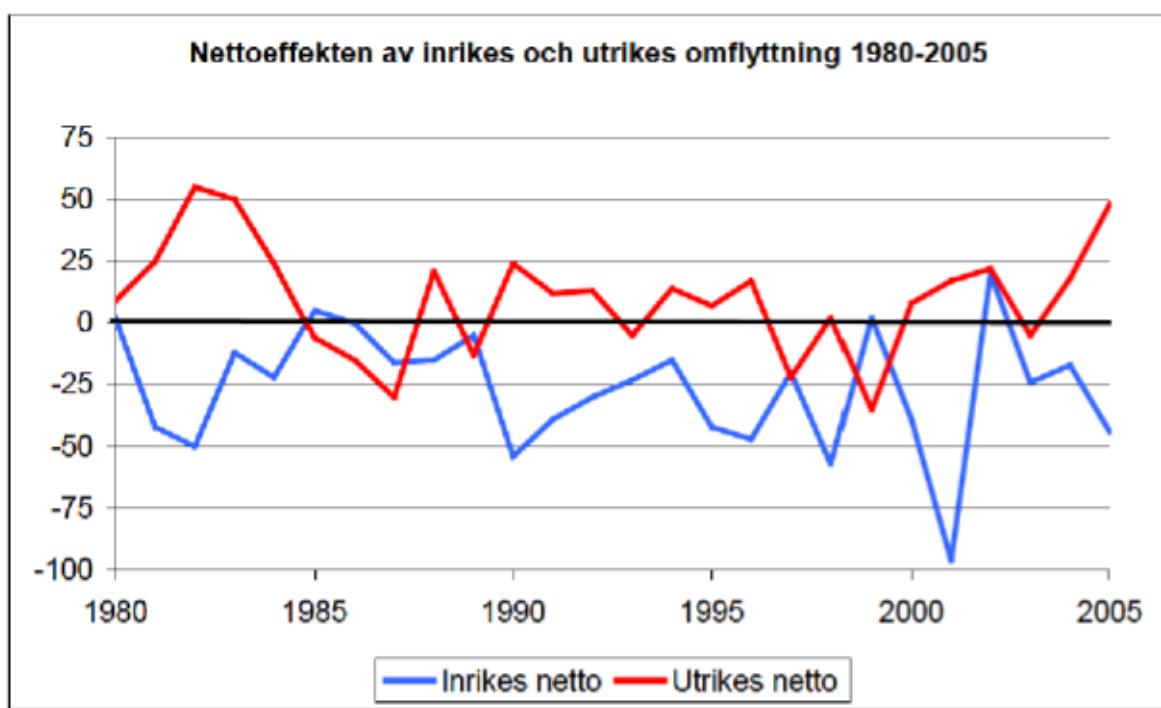
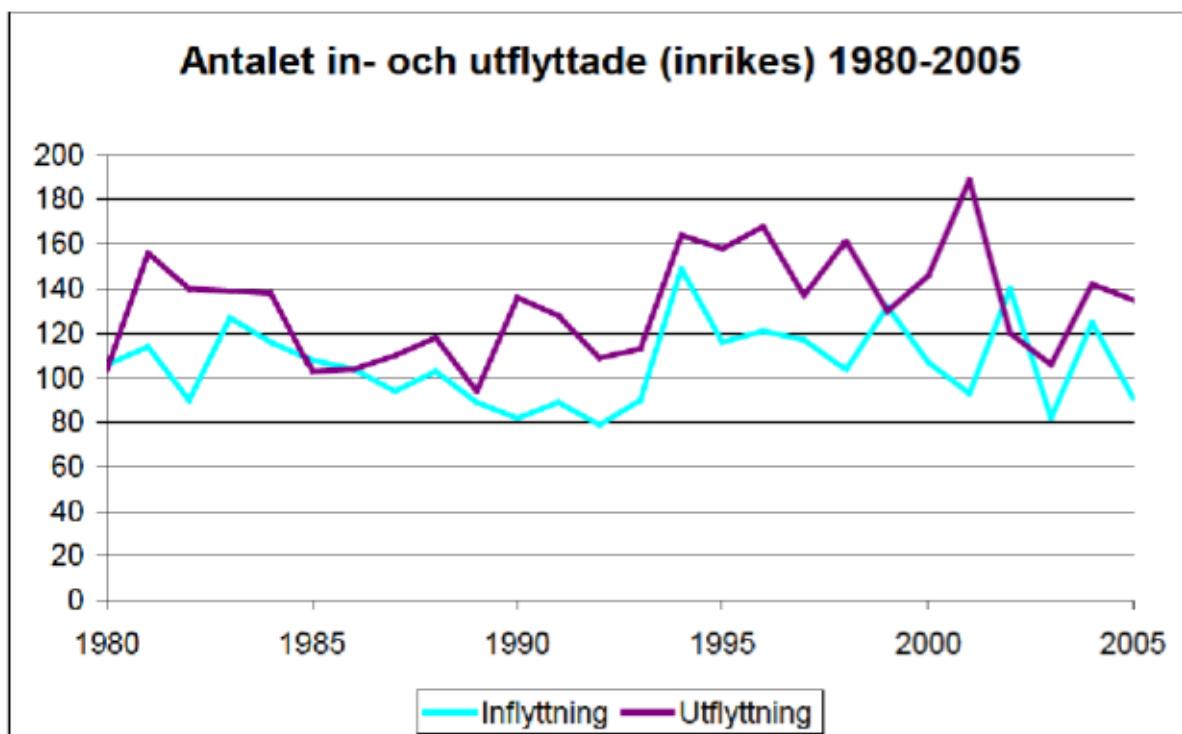

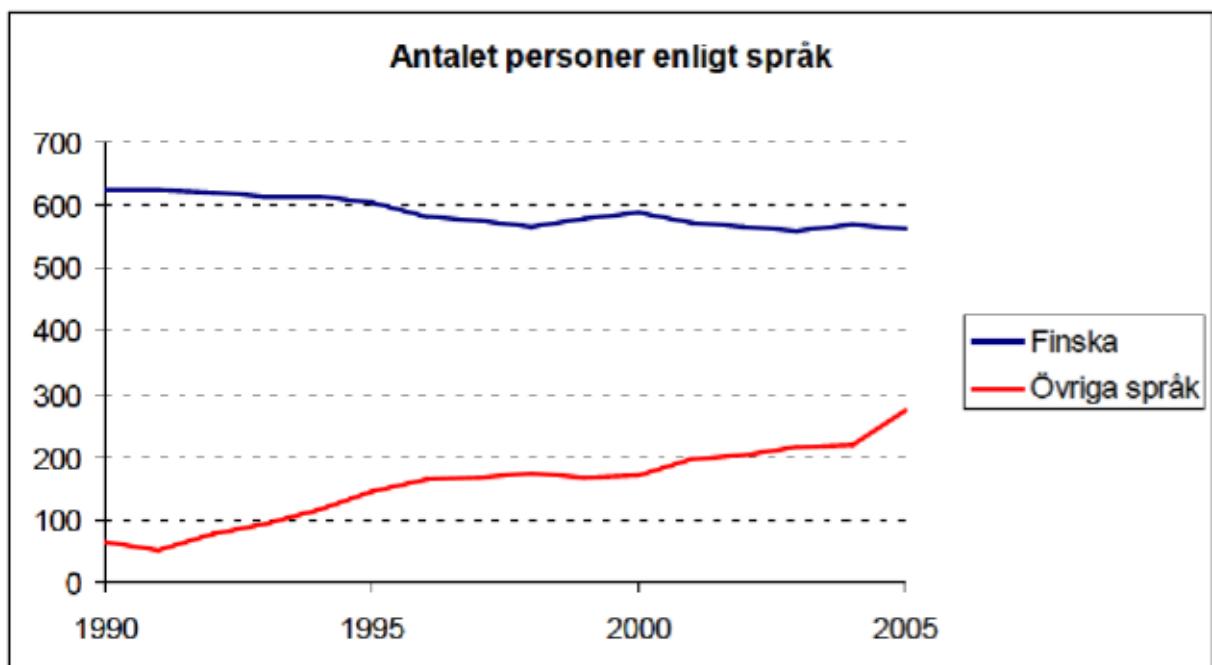
Figur 2. Födda och döda i Närpes 1980-2005

Figur 3. Inrikes in- och utflyttade, samt nettoeffekten av in- och utrikes omflyttning 1980-2005

Figur 4. Antalet finskspråkiga, samt personer med främmande språk 1990-2005

Tabell 1. Befolkningsrörelsen 1980-2006

	Levande födda	Döda	Naturlig folkökning	Inflyttning mellan kommuner	Utflyttning mellan kommuner	Nettoflyttning mellan kommunen	Netto-migration	Den totala förändringen	Folkmängd
1980	118	117	1	106	104	2	9	10	10 816
1981	100	115	-15	114	156	-42	25	-31	10 785
1982	103	138	-35	90	140	-50	55	-29	10 756
1983	113	117	-4	127	139	-12	50	35	10 791
1984	93	137	-44	116	138	-22	24	-48	10 743
1985	118	140	-22	108	103	5	-6	-23	10 720
1986	94	134	-40	104	104	0	-15	-59	10 661
1987	104	144	-40	94	110	-16	-30	-80	10 581
1988	105	119	-14	103	118	-15	21	-9	10 572
1989	105	137	-32	89	94	-5	-13	-37	10 535
1990	109	135	-26	82	136	-54	24	-45	10 490
1991	103	134	-31	89	128	-39	12	-64	10 426
1992	90	148	-58	79	109	-30	13	-76	10 350
1993	131	160	-29	90	113	-23	-5	-52	10 298
1994	127	128	-1	149	164	-15	14	-2	10 296
1995	95	131	-36	116	158	-42	7	-62	10 234
1996	94	139	-45	121	168	-47	17	-68	10 166
1997	69	130	-61	117	137	-20	-22	-100	10 066
1998	78	133	-55	104	161	-57	2	-113	9 953
1999	80	141	-61	132	130	2	-35	-97	9 856
2000	77	139	-62	107	146	-39	8	-87	9 769
2001	75	134	-59	93	189	-96	17	-137	9 632
2002	87	113	-26	140	120	20	22	19	9 651
2003	76	122	-46	82	106	-24	-5	-76	9 575
2004	66	127	-61	125	142	-17	18	-60	9 515
2005	72	128	-56	91	135	-44	48	-52	9 463
2006(prel.)	76	130	-54	105	166	-61	82	-33	9 430

Tabell 2. Befolkningen efter språk 1990-2005

	Totalt	Finskspråkiga	Svenskspråkiga	Annat språk totalt	Utländska medborgare
1990	10 490	622	9 805	63	240
1991	10 426	624	9 752	50	232
1992	10 350	620	9 652	78	254
1993	10 298	613	9 593	92	257
1994	10 296	612	9 570	114	281
1995	10 234	603	9 488	143	307
1996	10 166	580	9 421	165	329
1997	10 066	574	9 324	168	316
1998	9 953	564	9 216	173	333
1999	9 856	578	9 110	168	300
2000	9 769	588	9 012	169	306
2001	9 632	572	8 864	196	313
2002	9 651	566	8 884	201	316
2003	9 575	558	8 803	214	316
2004	9 515	568	8 728	219	302
2005	9 463	563	8 626	274	338

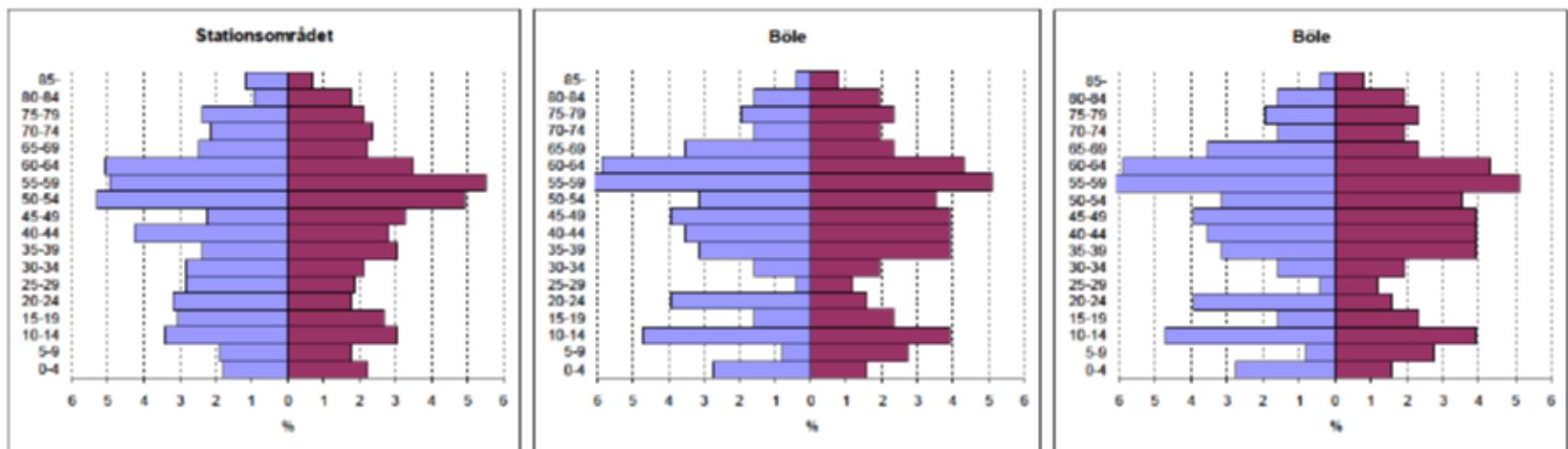
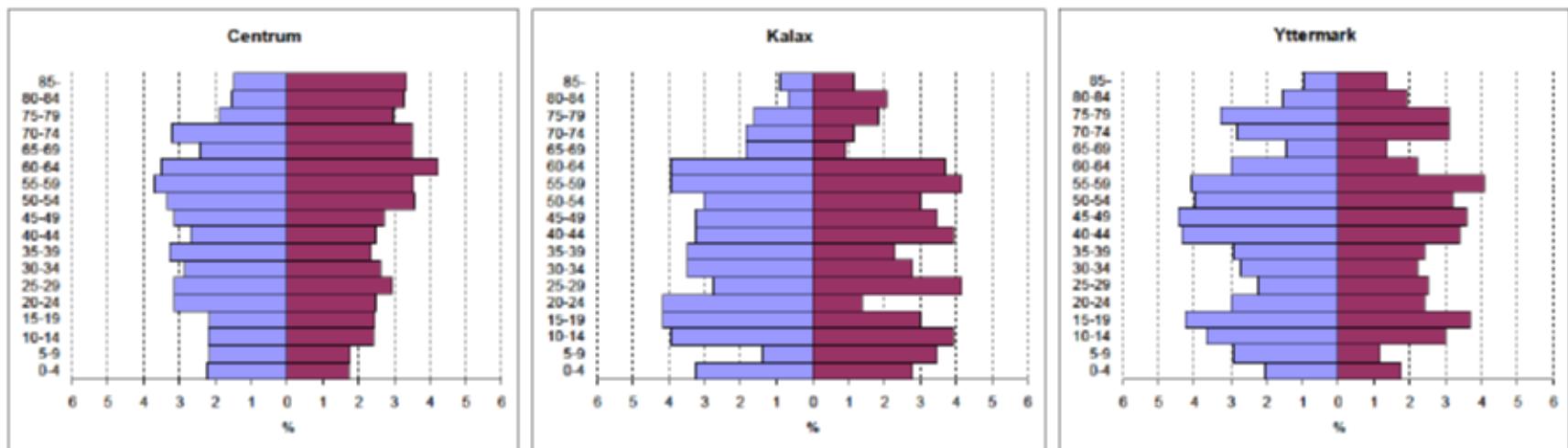
Tabell 3. Befolkningsframtskrivning för Närpes 2005-2030.

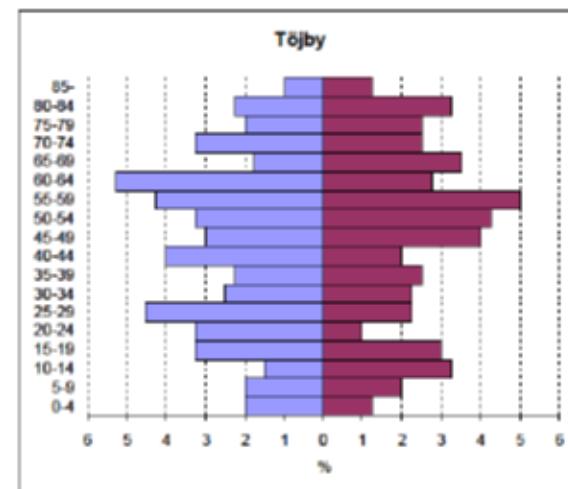
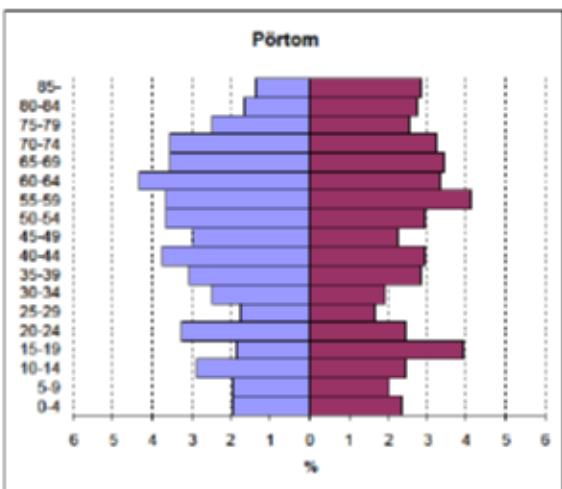
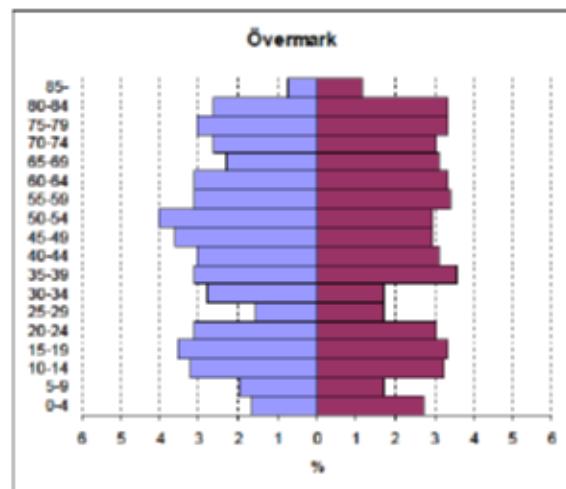
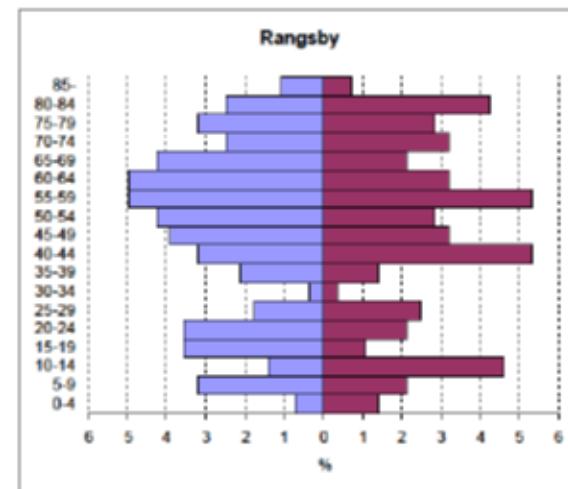
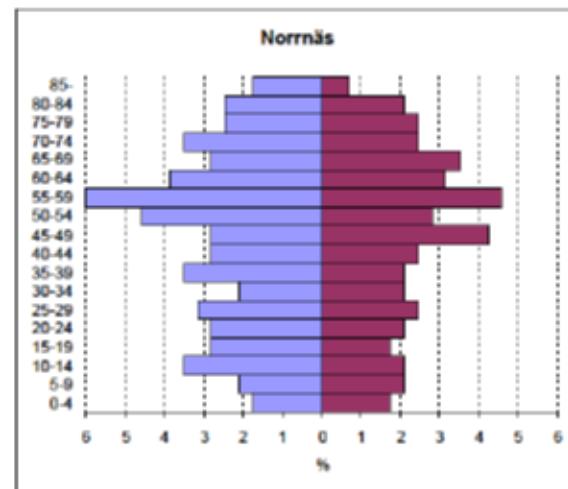
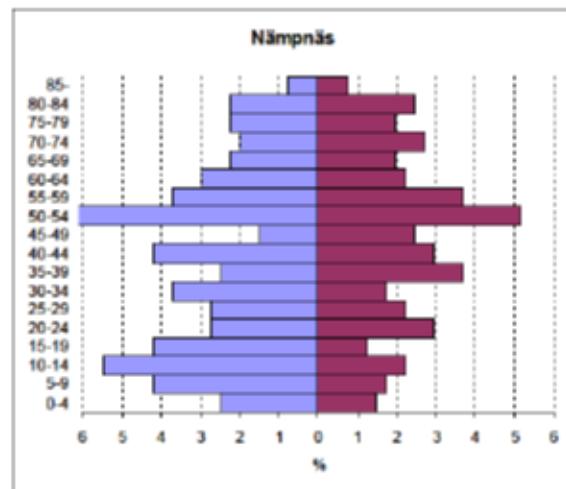
	2005		2010		2015		2020		2025		2030	
	män	kvinnor										
0-4	193	193	192	177	190	176	179	165	160	148	139	128
5-9	221	183	199	191	198	175	197	174	185	163	165	146
10-14	289	277	223	181	201	189	200	173	199	172	187	162
15-19	278	259	284	270	219	176	198	184	197	169	195	167
20-24	290	215	257	216	262	225	203	147	183	153	182	141
25-29	231	217	273	201	242	202	247	210	191	137	172	143
30-34	256	208	223	219	264	203	234	204	239	212	185	139
35-39	284	261	254	211	222	223	262	206	232	207	237	216
40-44	319	286	287	268	257	217	224	228	265	211	234	212
45-49	303	285	314	280	283	262	253	212	221	224	262	208
50-54	357	320	301	281	313	276	282	259	252	210	220	222
55-59	376	380	356	318	300	279	312	274	281	257	252	209
60-64	358	310	371	379	351	318	297	279	308	274	278	257
65-69	225	260	344	307	357	377	339	315	287	277	299	272
70-74	277	276	206	251	317	298	331	366	316	307	269	270
75-79	226	259	236	253	177	232	275	276	290	340	279	287
80-84	170	263	172	216	183	214	140	198	220	238	236	296
85-89	77	145	108	187	113	157	123	158	96	149	155	182
90-94	36	74	37	79	55	106	60	92	68	96	56	94
95-	6	17	10	23	12	27	19	39	22	37	27	40
Totalt	9 460		9 157		8 846		8 534		8 195		7 820	

Befolkningen efter ålder och kön postnummersvis 2005.

	Centrum		Kalax		Yttermark		Stationsområdet		Böle		Pjelax	
	män	kvinnor	män	kvinnor	män	kvinnor	män	kvinnor	män	kvinnor	män	kvinnor
0-4	58	45	14	12	21	18	15	19	7	4	9	9
5-9	56	46	6	15	30	12	16	15	2	7	14	10
10-14	57	63	17	17	38	31	29	26	12	10	21	13
15-19	56	64	18	13	44	38	26	23	4	6	13	9
20-24	81	65	18	6	31	25	27	15	10	4	8	8
25-29	81	76	12	18	23	26	24	16	1	3	7	4
30-34	74	67	15	12	28	23	24	18	4	5	11	10
35-39	84	61	15	10	30	25	20	26	8	10	16	13
40-44	70	65	14	17	45	35	36	24	9	10	14	18
45-49	81	70	14	15	46	37	19	28	10	10	16	14
50-54	86	92	13	13	41	33	45	42	8	9	11	8
55-59	96	91	17	18	42	42	42	47	16	13	17	14
60-64	90	109	17	16	31	23	43	30	15	11	13	9
65-69	63	90	8	4	15	14	21	19	9	6	6	8
70-74	83	90	8	5	29	32	18	20	4	5	18	9
75-79	48	77	7	8	34	32	20	18	5	6	10	9
80-84	40	84	3	9	16	20	8	15	4	5	5	3
85-	38	86	4	5	10	14	10	6	1	2	1	3
	1242	1341	220	213	554	480	443	407	129	126	210	171
		2583		433		1 034		850		255		381

	Nämpnäs		Norrnäs		Rangsby		Övermark		Pörtom		Töjby	
	män	kvinnor	män	kvinnor	män	kvinnor	män	kvinnor	män	kvinnor	män	kvinnor
0-4	10	6	5	5	2	4	20	33	20	24	8	5
5-9	17	7	6	6	9	6	24	21	20	21	8	8
10-14	22	9	10	6	4	13	39	40	29	25	6	13
15-19	17	5	8	5	10	3	43	41	19	40	13	12
20-24	11	12	8	6	10	6	38	37	33	25	13	4
25-29	11	9	9	7	5	7	19	21	18	17	18	9
30-34	15	7	6	6	1	1	34	21	25	20	10	9
35-39	10	15	10	6	6	4	38	44	31	29	9	10
40-44	17	12	8	7	9	15	37	38	38	30	16	8
45-49	6	10	8	12	11	9	44	36	30	23	12	16
50-54	27	21	13	8	12	8	49	36	37	30	13	17
55-59	15	15	17	13	14	15	38	42	37	42	17	20
60-64	12	9	11	9	14	9	38	41	44	34	21	11
65-69	9	8	8	10	12	6	28	38	36	35	7	14
70-74	8	11	10	7	7	9	32	37	36	33	13	10
75-79	9	8	7	7	9	8	37	41	25	26	8	10
80-84	9	10	7	6	7	12	32	41	17	28	9	13
85-	3	3	5	2	3	2	9	14	14	29	4	5
	228	177	156	128	145	137	599	622	509	511	205	194
		405		284		282		1221		1020		399

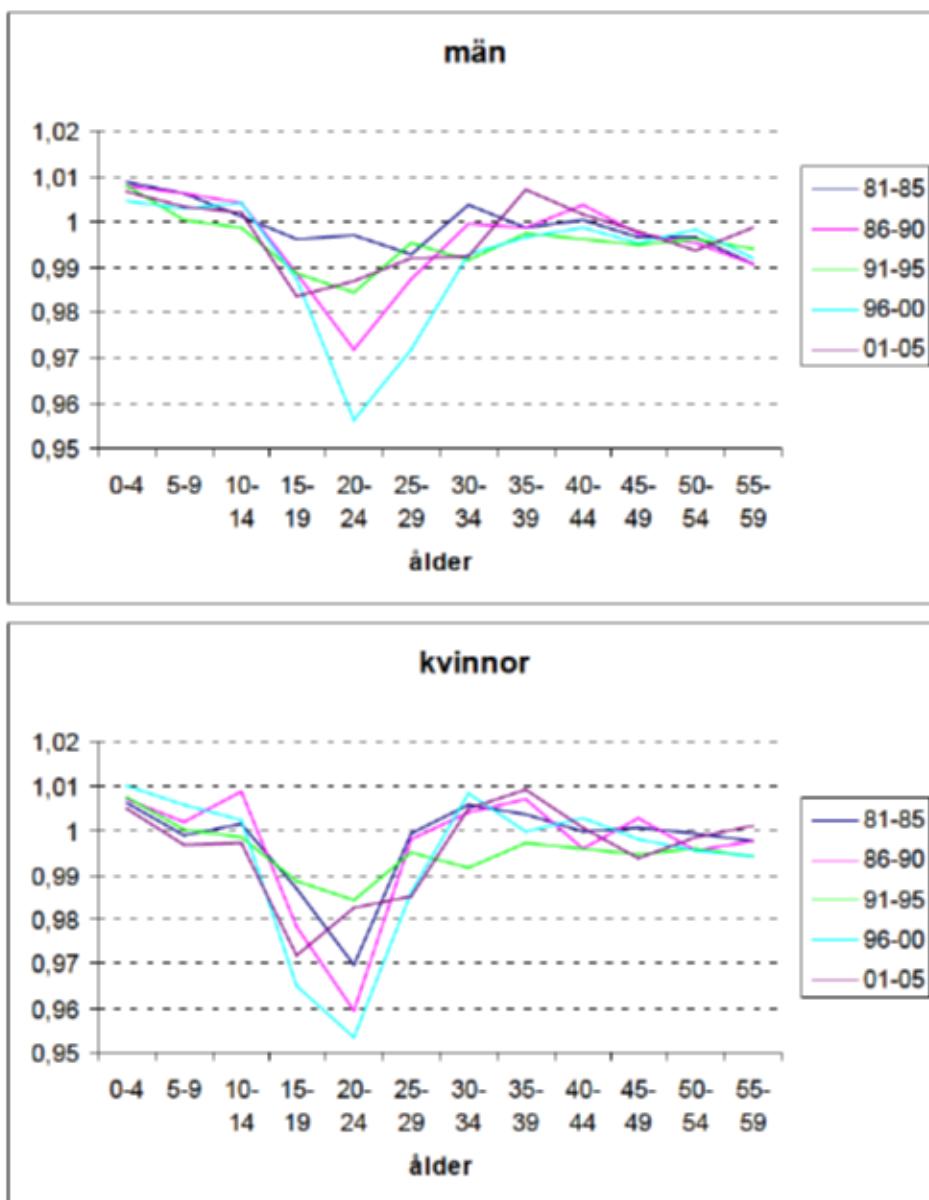

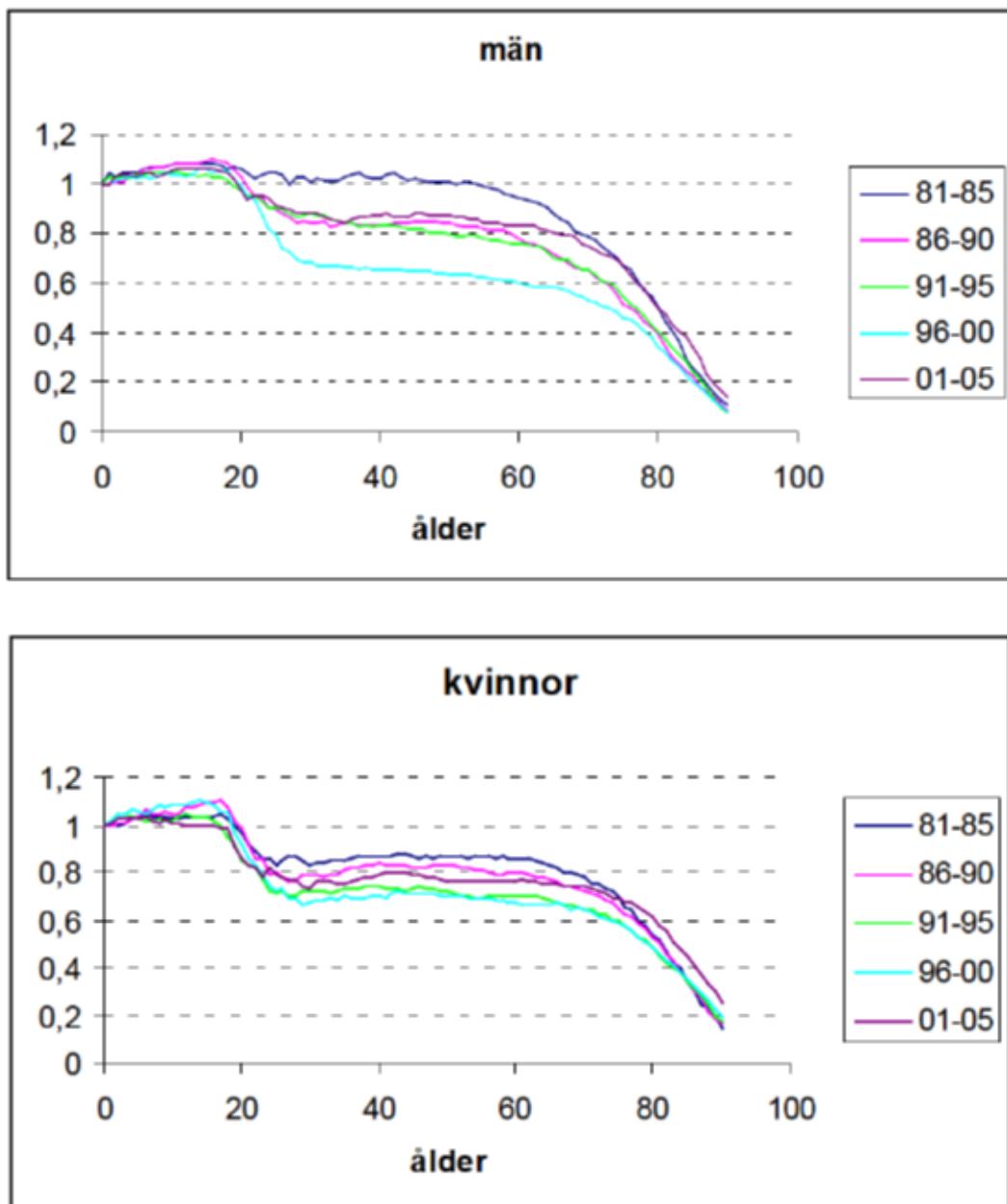
Bilaga. Effekten av geografisk omflyttning och dödliget

De två första figurerna illustrerar den årliga förändringen av årskullarnas storlek under olika perioder. Tal större än 1 indikerar att årskullen blivit större till följd av inflyttning. I åldrarna under 60 år är effekten av dödigheten ännu så liten att förändringarna huvudsakligen kan tillskrivas den geografiska omflyttningen.

För kvinnorna förekommer en viss nettoinflyttning i 30-års åldern och likaså växer årskullarna i någon mån i förskoleåldern. Det förekommer dock en betydande utflyttning bland unga vuxna. Den stora förlusten under perioden 1996-2000 beror på att detta var den första period då studerande kunde skriva sig på studieorten.

I de två följande figurerna sammanfattas utvecklingen i hypotetiska årskullar med ovanstående flyttningsbeteende. Tack vare inflyttning växer kohorterna inledningsvis, men i tjugoårsåldern reduceras de kännbart till följd av utflyttning. Enligt förhållandena i början av 2000-talet reduceras årskullarna för vartdera könet med ca 20 %. Som av kurvorna framgår börjar dödigheten skördta sina offer efter 60 års ålder bland männen och efter 70 års ålder bland kvinnorna. Notabelt är att i början av 1980-talet reducerades pojkkårskullarna inte förrän i åldrarna över 50 år.

Erland Eklund:

Näringsliv och arbetsmarknad i Närpes

Arbetsplatser och sysselsättning i Närpes 1995-2004

Ekonomin och arbetsmarknaden har utvecklat sig positivt i Närpes under det senaste decenniet. I det här avsnittet analyseras förändringarna utgående från statistikcentralens uppgifter om antalet arbetsplatser, den i Närpes boende befolkningens sysselsättning i olika näringsgrenar samt hur kvinnor och män är fördelade på olika näringsgrenar. Tidsperspektivet är 1995-2004 men förändringarna presenteras både för hela perioden 1995-2004 och för de senaste åren, 2000 - 2004.

Tabell 1. Arbetsplatser efter näringsgren i Närpes 1995, 2000 och 2004 samt förändringar 1995-2004 och 2000-2004 i procent samt i absoluta tal

Källa: Statistikcentralen 1/17/2007

Näringsgren	År			Förändring, procent		Förändr., antal	
	1995	2000	2004	95-04	2000-04	95-04	00-04
Totalt	4085	4223	4289	+5,0	+1,6	+204	+ 66
Jord- o. skogsbruk	1309	1195	1049	-19,9	-12,2	-260	- 146
Industri (+gruvdrift)	701	730	789	+12,6	+ 8,1	+ 88	+ 59
Byggnads (+el & vatten)	181	187	194	+ 7,2	+ 3,7	+ 13	+ 7
Handel, restaurang	481	562	570	+18,5	+ 1,4	+ 89	+ 8
Transp. & kommunik.	258	251	279	+ 1,4	+11,2	+ 21	+ 28
Finans & fastighet	228	247	267	+17,1	+ 8,1	+ 39	+ 20
Samhällsservice	807	940	1040	+28,9	+10,6	+231	+100
Okänd	120	111	101				

Antalet arbetsplatser ökade alltså under åren 1995-2004 med 204 eller med 5 procent, trots att arbetsplatserna minskade med 260 inom jord- och skogsbruket. Den största tillväxten skedde inom samhällsservice, industri, handel och restaurangnäringen samt inom fastighets- och finanssektorn. Man bör dock observera att det skedde en tillväxt i

samtliga näringsgrenar, förutom inom jordbrukssektorn, både under hela perioden och under 2000-talet. Tillväxten i andra näringsgrenar än jord- och skogsbruket har alltså mer än väl kompenserat nedgången i primärnäringarna. Trots att tillväxten varit störst inom samhällsservice, så har ökningen av antalet arbetsplatser sammanlagt varit större i övriga sektorer under perioden 1995-2004 (231 i samhällsservice, 250 i övriga sektorer). Man kan också lägga märke till att tillväxten har varit tydlig under 2000-talet inte bara inom samhällsservice och industri utan också inom transportsektorn samt finans och fastighet. Tillväxten inom handel och restaurang samt byggnadsverksamheten har däremot varit lägre under 2000-talet.

På den nationella landsbygdskartan hänförs Närpes till "kärnlandsbygden", dvs. ett landsbygdsområde som ligger utanför de typiska pendlingsområdena och som inte heller hör till den gles befolkade landsbygden. För att vara kärnlandsbygd kännetecknas Närpes av en stark tillverkningsindustri. Att andelen sysselsatta inom industrin ytterligare ökat under den analyserade perioden, både för kvinnor och män, är värt att notera. Trots detta är utvecklingen mot ett tjänste- och servicesamhälle tydlig också i Närpes. Den procentuellt starkaste arbetsplatsökningen 1995 -2004 skedde inom samhällsservice samt handel, hotell och restaurangverksamhet.

Förändringarna under de senaste fyra åren, perioden 2000–2004, kan sammanfattas helt konkret så att det i genomsnitt årligen tillkommit cirka

- 25 arbetsplatser inom samhällsservice,
- 15 inom industrin,
- 7 inom transport och kommunikation,
- 5 inom finans och fastighet,
- samt några enstaka inom handel och byggnadsverksamhet

Samtidigt har arbetsplatserna inom primärnäringarna minskat årligen med omkring 35-37 personer.

Med tanke på att Närpes ligger på betydande avstånd från Österbottens regioncentrum (centra) måste utvecklingen inom näringslivet som helhet betecknas som synnerligen god - det är en stabil, positiv utveckling som skett i Närpes både med ett tio års perspektiv och på 2000 -talet.

Tabell 2. Sysselsatta efter näringsgren (i Närpes boende befolkning) 1995, 2000 och 2004 samt förändringar 1995-2004 och 2000-2004 i procent samt i absoluta tal

Källa: Statistikcentralen 1/18/2007

Näringsgren	År			Förändring, procent		Förändr., antal	
	1995	2000	2004	95-04	2000-04	95-04	00-04
Totalt	3994	4229	4258	+6,6	+0,7	+264	+ 29
Jord- o. skogsbruk	1318	1175	1044	-20,8	-11,1	-274	-131
Industri (+gruvdrift)	572	656	669	+17,0	+ 2,0	+ 97	+ 13
Byggnad (+el&vatten)	162	201	204	+25,9	+ 1,5	+ 42	+ 3
Handel, restaurang	503	565	556	+10,5	- 1,6	+ 53	- 9
Transp. & kommunik.	260	269	282	+ 8,5	+ 4,8	+ 22	+ 13
Finans & fastighet	224	248	280	+25,0	+12,9	+ 56	+ 32
Samhällsservice	834	1004	1120	+34,3	+11,6	+286	+116
Okänd	121	111	103				

Några avgörande skillnader mellan "arbetsplatser i Närpes" och "sysselsatta närpesbor" är det inte när man utgår från näringsgrensindelningen. Om man granskas utvecklingen under 2000-talet finner man dock ett visst mönster: arbetsplatserna i Närpes har ökat snabbare än vad som är fallet med antalet sysselsatta närpesbor inom motsvarande branscher, vilket betyder att behovet av inpendlande arbetskraft från grannkommuner har ökat.

In- och utpendlingen till och från Närpes var i balans år 2000. Omkring 500 närpesbor pendlade till andra kommuner och samma antal pendlade in till Närpes. Utpendlarnas antal överskred invandrarnas inom samhällsservice, transportsektorn samt byggnadssektorn. Ett betydande inpendlingsöverskott fanns inom industri medan pendlingen var ungefär i balans i övriga sektorer. För närvarande har vi inga uppgifter om hur pendlingsmönstret fördelat på näringsgrenar förändrats under 2000-talet.

Tabell 3. Mäns och kvinnors fördelning på näringsgren (i Närpes bosatt befolkning), 1995 och 2004, procent

	1995		2004	
	män	kvinnor	män	kvinnor
Jord- o. skogsbruk	37,9	26,7	28,4	17,7
Tillverkning	22,5	5,3	24,3	7,0
Byggnadsverksamhet	5,5	0,8	8,2	0,6
Handel,hotell,restaurang	10,9	14,7	12,4	14,7
Transport, tele	9,1	3,2	10,1	2,7
Finans & fastighet	3,8	7,9	5,2	8,4
Samhälleliga tjänster	7,8	37,6	10,0	46,6
Okänd	2,5	3,8	1,5	2,4
Antal	2240	1754	2317	1962

Närpes var år 1995, när det gäller den manliga befolkningen, en jordbruks- och industri kommun och var det i hög utsträckning också år 2004. Av männen arbetade hela 60 procent inom jordbruket och tillverkningsindustrin år 1995 och nio år senare var andelen 53 procent.

Kvinnornas arbetsmarknad är mycket annorlunda. Tendensen att arbeta inom den samhälleliga tjänstesektorn har ytterligare förstärkts; från 37,6 procent i mitten på 1990-talet till 46,6 procent år 2004. Inom handel, hotell och restaurang arbetar snart lika många kvinnor som inom primärnäringarna. Eftersom också andelen av kvinnorna som arbetar inom finans- och fastighetssektorn ökat, framstår Närpes när det gäller den kvinnliga befolkningen som en utpräglad tjänste- och servicekommun.

Åldersfördelningen inom de olika sektorerna varierar som väntat betydligt (vi har här valt att inte presentera tabeller över åldersföredelningarna i olika sektorer). Av män över 50 år arbetade år 2004 omkring 35 procent inom primärnäringarna under det att andelen var endast 16 procent i åldersgruppen 25-29. Beträffande kvinnorna är skillnaden mellan motsvarande åldersgrupper ännu starkare; 25 procent respektive 7 procent. Inom övriga sektorer är åldersfördelningen inte påtagligt skev.

Sysselsättningsgraden i Närpes är utomordentligt hög och arbetslösheten låg. År 2003 var sysselsättningsgraden i hela Sydösterbottens kustområde 70,2 procent medan den i hela landet var 64,6 och i Österbottens TE -centrala område 66,9. Särskilt i de högre åldersklasserna är sysselsättningsgraden högre i Sydösterbotten än i andra delar av

landet. Denna omständighet underlättar uppgiften att hålla utgifterna inom socialsektorn på en behärskad nivå även om man har en åldrande befolkning. Det är också bra att komma ihåg att Närpes redan nu har en befolkning med hög medelålder; det är inte någonting som hör framtiden till. Eftersom sysselsättningsgraden redan nu är hög i Närpes har den positiva utvecklingen på arbetsmarknaden lett till att det sker det en betydande inpendling till kommunen från grannkommunerna. Under de senaste åren har arbetskraftsinvandringen från utlandet blivit betydande vilket med tydlighet framgår av Finnäs demografiska analys tidigare i denna rapport.

Strukturomvandlingen i jordbruks- och växthusnäringen

Förändringarna gällande produktionens inriktning på gårdarna i Närpes 1995 - 2005 framgår av nedanstående tabell. Jordbruksstatistiken görs upp både utgående från registret över jordbrukslägenheter (gårdar) och över antalet yrkesutövande jordbrukare. Nedanstående tabell visar förändringarna under tioårsperioden 1995 - 2005, dvs. under den tid Finland hört till EU, utgående från gårdsstatistiken. Som jämförelse anges också antalet jordbrukare enligt samma produktionsindelning år 2005.

Tabell 4. Antalet jordbrukslägenheter i Närpes fördelade enligt produktionsinriktning år 1995 och 2005 samt antalet jordbrukare enligt produktionsinriktning år 2005. Källa: TIKE (jord- och skogsbruksministeriets informationscentral)

Produktionsinriktning	1995	2005	2005
	gårdar	gårdar	jordbrukare
Mjolk	73	34	29 (25 år 06)
Övrig nötboskap	41	21	19
Svinhushållning	55	34	34
Fjäderfålhushållning	201	45	43
Får- & gethushållning	3	-	1
Hästhushållning	5	9	9
Spannmålsodling	525	543	486
Produktion av specialväxter	6	21	20
Frilandsodling, trädgårdsväxter	164	86	79
Övrig prod. av växter	15	19	18
Övrig produktion	15	-	1
Sammanlagt	1103	814	739

Som synes har det skett en dramatisk nedgång inom ett flertal produktionsinriktningar. Jordbruket i Närpes handlar alltså idag om 25 mjölksgårdar, ett 20-tal köttdjursbesättningar, ett 30-tal svingårdar, ett 40-tal fjäderfäföretag, cirka 500 spannmålsodlare samt cirka 120 enheter med olika slag av special- och trädgårdsväxter. Man bör observera att ovanstående statistik är uppgjord på basen av "huvudsaklig produktionsinriktning" på lantgårdar och att växthusodlingen därför inte i sin helhet finns med. Sannolikt finns det ett hundratal växthus med i ovanstående statistik (specialväxter, frilandsodling och trädgårdsväxter; se nedan).

Jordbrukenas genomsnittsålder är hög. Sammanlagt fanns det år 2005 av totalt 739 jordbruksäldrar endast 135 under 40 år (24 under 30 år) medan det fanns hela 409 stycken i ålderskategorin 50+ och 286 i kategorin 55+. Närmare 40 procent av jordbruksäldrarna uppnår alltså pensionsåldern inom det närmaste decenniet. Under perioden 1995 -2005 minskade antalet gårdar med över 26 procent, dvs. med en fjärdedel. Under nästa tioårsperiod kommer ytterligare nästan 40 procent av de nu aktiva jordbruksäldrarna att uppnå pensionsåldern. I vilken utsträckning dessa gårdar kommer att fortsätta som heltids- eller deltidsjordbruk är av vital betydelse för Närpes. En fingervisning ger antalet ansökningar om startstöd eller avträdelsestöd ("generationsväxlingsarrangemang"). Under perioden 1995-2005 beviljades 100 sådana, dvs. i cirka 35 procent av gårdarna vars innehavare gick i pension. Om vi utgår ifrån att samma förhållande fortsätter under det närmaste decenniet (och att de jordbruksäldrar som beviljas generationsväxling fortsätter som jordbruk) skulle antal jordbruksäldrar som en följd av pensionsavgångar fram till år 2015 minska med omkring 185 eller med 25 procent. I det antalet finns då inte alls de som eventuellt slutar med jordbruksäldrarna utan att uppnå pensionsåldern. En optimistisk gissning skulle vara att antalet jordbruksäldrar (växthusen inte inräknade) år 2015 skulle ligga mellan 450 och 500 jämfört med knappt 750 idag. I Mellersta Finland kom man i en färsk undersökning fram till betydligt dystrare siffror. Av de där tillfrågade trodde endast hälften att produktionen på gården skulle fortsätta år 2012.

Om vi ytterligare granskar åldersfördelningen inom de olika produktionsinriktningarna finner vi bl.a. att det inte fanns en enda jordbruksäldrar med inriktningspå mjölkushållning under 40 år och endast 6 stycken under 50 (en ung jordbruksäldrar har dock under år 2006 satsat på mjölkproduktion). Det är endast bland spannmålsodlarna det finns en nämnvärd del yngre brukare, men även här är andelen under 40 år mindre än 20 procent. Spannmålsodling är sannolikt den inriktning som lättast går att förena

med lönearbete, varför det är troligt att en betydande grupp av spannmålsodlarna samtidigt har någon form av lönearbete utanför gårdsbruket.

Ovanstående statistik säger ingenting om i vilken utsträckning jordbrukskarta har lönearbete utanför jordbrukskarta eller får sin inkomst av företagande utanför det egentliga jordbrukskarta. Olika yrkeskombinationer har en stor betydelse på landsbygden och detta gäller särskilt kombinationen av extensivt jordbruk och lönearbete. Eftersom lantbruksinkomsten under de senaste åren varit sjunkande har behovet av inkomster utanför jordbrukskarta ökat. Statistiken visar att ju högre andel löneinkomster en jordbrukskarta har, desto större är årsinkomsten. Förhållandet visar hur viktigt det är att arbetsmarknaden utanför jordbrukskarta är dynamisk - också för att upprätthålla jordbrukskarta.

Uppgifterna om antalet jordbrukskarta skiljer sig väsentligt mellan statistikcentralens arbetsplatser enligt näringsgren och TIKE:s gårdsstatistik. Skillnaden har ökat 1995 - 2005, dvs. nedgången beträffande antalet gårdar har skett något snabbare än minskningen av antalet arbetsplatser inom primärnäringarna.

	1995	2004 (TIKE 2005)	
	antal	antal	minskning i proc.
Statistikcentralen, sysselsatta i jord- och skogsbruk	1309	1049	19,9
TIKE, antal jordbrukskarta	1103	837	24,1

Skillnaden visar att det arbetar omkring 200 fler inom primärnäringarna än vad det finns antal gårdar. En stor del av gruppen består säkert av lönearbetare i växthus och minkfarmar men siffran inkluderar också företagare inom dessa branscher som inte är registrerade som jordbrukskarta.

Också växthusnäringen står inför en snabb strukturomvandling, vilket är viktigt då man tar hänsyn till att omkring 70 procent av Finlands tomater, 40 procent av gurkan och 50 procent av paprikan produceras i Närväxten. Växthusnäringen i Närväxten kan betecknas som ett s.k. minikluster med stor ekonomisk och strategisk betydelse.

Oklarheten beträffande statistiken över jordbruk och växthus berördes ovan. Det finns växthusföretag som inte finns med i statistiken över gårdar och jordbruk medan andra är registrerade som jordbruk med växthusodling som produktionsinriktning. Det finns också fall där växthuset utgör ett skilt registrerat företag och där innehavaren samtidigt har ett jordbruk med annan inriktning än växthus.

Beträffande det sammanlagda antalet växthus i Närpes är bilden dock ganska entydig. Enligt trädgårdsföretagsregistret som upprätthålls TIKE fanns det år 2005 i Närpes sammanlagt 319 trädgårdsföretag för vilka det fanns personbeteckning. Registeruppgiften stämmer bra överens med antalet odlare som enligt lantbrukssekreteraren år 2005 sökte arealstöd för växthus. Antalet uppgick till 320. Av trädgårdskonsulent Bo Linde insamlad statistik anger siffran 317. Lantbrukssekreterarens skattnings är att cirka 100 växthusodlare samtidigt bedriver jordbruk. Eftersom 814 jordbrukare samma år sökte arealstöd till åker skulle det betyda antal gårdar utan växthus uppgår till omkring 700.

Växthusodlarnas åldersstruktur framgår av nedanstående uppställning.

Tabell 5. Grönsaksodling i växthus i Närpes 2005.

Källa: Tike/Trädgårdsföretagsregister 2005, Rapport nr t_098006, 14.12.2006

Åldersgrupp	Antal odlare
- 24	2
25 - 29	7
30 - 34	21
35 - 39	33
40 - 44	49
45 - 49	45
50 - 54	60
55 - 59	56
60 - 64	36
65 -	10
Sammanlagt	319

Också inom växthusbranschen är andelen äldre yrkesutövare hög. Hälften är i åldern 50+.

För närvarande pågår en snabb strukturomvandling i växthusbranschen. Omvandlingen hänger samman med pågående radikal teknologisk och ekonomisk omvälvning. Inom de närmaste tio åren kommer antalet små familjeheter (1000 -2000 kvadratmeter), särskilt sådana som använder sig av lättolja i uppvärmningen, att minska, medan antalet stora, s.k. blockväxthus kommer att öka. Totalproduktionen ökar men den sprids

under en större del av året. Växthusnäringens ekonomiska betydelse ser ut att kunna upprätthållas och i bästa fall öka trots att totalarealen under glas förblir oförändrad (Linde).

Den offentliga sektorn - pensioneringar och rekryteringsbehov

På den nationella nivån har man framhållit att effekterna av de stora åldersklassernas pensionering kommer att vara omfattande i den offentliga sektorn. Nedanstående schema över förväntade pensioneringar bland nu ordinarie anställda i Närpes stad illustrerar problemställningen. Statistiken har tagits fram i stadens förvaltning av personalsekreterare Kerstin Hägen.

Sektor	Anställda 06	Pensioneringar			Pens.totalt 2006-2020	Pens. % av anst.06
		2006-09	2010-15	2016-20		
Åldringsvård	146	20	28	25	73	50
Köksarbete	27	2	4	7	13	48
Fastighetsarbete	43	8	13	7	28	65
Kansli	60	7	17	14	38	63
Lärare	90	18	19	10	47	52
Skolg.bitr	17	0	2	0	2	12
Barndagvård	57	11	13	8	32	56
Övriga	20	2	6	1	9	45
Sammanlagt	460 *	68	102	72	242	53

* 460 är antalet ordinarie. Sammanlagt på personallistan 555.

Under de närmaste 10 åren kommer alltså i genomsnitt *årligen ett tjugotal* av stadens anställda att gå i pension. Det är visserligen ett betydande antal men siffran kan t.ex. ställas i relation till det faktum att näringsgrenen "samhällsservice" under de senaste 10 åren vuxit med omkring 25 personer per år. Ifall sektorn fortsätter att växa i samma takt, samtidigt som behovet av nyrekrytering på grund av pensionering är betydande, utgör rekryteringsfrågan nog en stor utmaning, men samtidigt en möjlighet att öka inflyttningen till kommunen. Lärarna och barndagvårdspersonalen utgör relativt "tunga" sektorer men de är samtidigt områden där utbudet av kompetent arbetskraft i Österbotten är bättre än på annat håll i Svenskfinland. Samtidigt minskar behovet av

antalet lärare i någon mån då antalet skolor och elevgrupper minskar. Det är sannolikt rekryteringen till åldringsvården som blir den största utmaningen då arbetet är krävande och inte särskilt välavlönat.

Vår slutsats är att rekryteringen till den offentliga sektorn nog är en utmaning men att den samtidigt bör uppfattas som en möjlighet att förbättra åldersstrukturen genom ökad inflyttning. I alla händelser har den goda ekonomiska utvecklingen under de allra senaste åren visat att en betydande arbetskraftsinflyttning till Närvägen är fullt möjlig. Inom de områden där man rekryterat ny personal under de senaste åren, bl.a. inom den tekniska sektorn, har det funnits relativt bra med sökande. Något svårare har det varit inom åldringsvården (bedömning i olika intervjuer). Staden har förbättrat läget genom att inrätta "pooltjänster" inom de områden där deltids- och vikariatarrangemang varit vanliga.

Näringslivet, arbetsplatserna och framtidsutsikterna – några reflexioner utgående från intervjuer med företrädare för de största industrierna och ledande tjänstemän

Stora delar av stadens infrastruktur ombesörjs av tre aktiebolag i vilka staden äger de flesta aktierna. Bolagen är Närvägen Bostads AB, Närvägen Vatten, Närvägen fjärrvärme samt Dynamonet. Viktiga "allround" servicefunktioner har dock staden valt att sköta i egen regi. Under de senaste åren har staden haft - och har fortfarande - en hög investeringsnivå inom olika delar av infrastrukturen, bl.a. som en följd av fjärrvärmennätets utbyggnad i centrum samt investeringarna i bredband. Investeringarna har full uppbackning av stadens större industrier. I ett principbeslut har fullmäktige beslutat att vatten- och avloppsledningar under de närmaste åren skall dras till alla större byar i kommunen. Därmed har stadens politiska ledning signalerat att man önskar sig att en bosättning skall vara möjlig i alla delar av kommunen också i framtiden. Beslutet är viktigt då det finns ett nationellt beslut om att alla hushåll i glesbygden skall ha godkända avloppssystem enligt nya, strängare miljönormer senast år 2013. Med tanke på de omfattande kostnader som den här infrastruktursatsningen medför är det viktigt att befolkningsutveckling skulle bli möjligast positiv, så att kostnaderna varken för staden eller hushållen skulle bli alltför betungande.

Undertecknad har intervjuat direktörerna för stadens tre största industriverksamheter, företrädare för växthus- och jordbruksnäringen, arbetsförmedlingen och yrkesskolan Vocana, utvecklingsbolaget Dynamo samt ledande tjänstemän inom stadens förvaltning

för att få en grund för bedömning av arbetsmarknadens utveckling under de närmaste åren.

Ovan har jag ganska grundligt redogjort för utvecklingen inom primär- och växthusnäringarna samt i någon mån berört den offentliga sektorn. Beträffande utvecklingen inom andra näringsgrenar och på arbetsmarknaden generellt, inräknat den betydelsefulla metallindustrin, så kan man sammanfatta med det kända uttrycket "bra drag under galoscherna". Såsom ovan nämnts är *sysselsättningsgraden hög, arbetslösheten låg samtidigt som det finns ett tydligt positivt "sug" i ekonomin med därtill hörande efterfråga på arbetskraft. Ingenting i intervjuerna pekar på att utvecklingen inom den närmaste framtiden skulle ta en annan inriktning.*

Metallindustrin har god orderingång och nya företag har etablerats i branschen, madrassfabriken har ett gott marknadsläge, investeringarna i växthusnäringen är betydande, de offentliga satsningarna på infrastruktur är omfattande och bostadsbyggandet ligger på en god nivå. Det finns vissa förväntningar om att satsningarna på bioenergi skulle ge positiva effekter för jordbrukssektorn, vars betydelse dock generellt fortsättningsvis kommer att minska.

Därtill ger intervjuerna för handen att det råder ett positivt företagsklimat i kommunen och att det finns ett gott förtroende mellan företagen och kommunen. Yrkesutbildningen har kunnat reagera relativt väl på den växande och förändrade efterfrågan på arbetskraft. Rekryteringen av arbetskraft från andra europeiska länder har visat sig fungera väl och utgör idag ett tydligt dynamiskt element i ekonomin. Beslutet att dra vatten och avlopp till alla större byar ger positiva signaler om stadens fortsatta vilja att upprätthålla ett brett bosättningsmönster.

På längre sikt finns det självfallet alltid olika hotbilder som man bör vara medveten om. De följande är sådan som i olika varianter kommit fram under intervjuerna.

Alla de större industrierna är beroende av de allmänna ekonomiska konjunkturerna och konjunkturerna kan svänga snabbt i metallindustrin. Det är realistiskt tänka sig att tillväxten åter kan bli lägre än vad den varit under de senaste två – tre åren. För att konkurrenskraften skall kunna bibehållas kommer rationaliseringar att genomföras, vilket minskar behovet av nyrekryteringar. Inom växthusnäringen är det stora hotet att EU:s stöd skulle avskaffas, vilket otvivelaktigt skulle ha starka negativa konsekvenser både för växthusföretagarna och hela Närrpes kommun. Den kommunala ekonomin,

som för närvarande är god, kan belastas på grund av förändringar i statens politik gentemot den kommunala sektorn eller den offentliga sektorn mera generellt. Eftersom "samhällsservice" idag sysselsätter flera människor än någon annan näringsgren i Närpes, och då en betydande del av servicen produceras kommunalt, skulle en försvagning av kommunens ekonomiska bärkraft ha stora negativa konsekvenser.

Working papers in Demography and Rural Studies
Forskningsrapporter i demografi och landsbygdsforskning
Åbo Akademi

- 1 2010 Finnäs, Fjalar & Eklund, Erland
"Bra drag under galoscherna!" Demografiska och ekonomiska förändringar i
Närpes 1995-2006, med en bedömning av de närmaste framtidsutsikterna.

ISBN 978-952-12-2510-9

ISSN (online) 1798-6834

ISSN (print) 1798-6826

Vasa 2010